

ระบบเลข และการแทนรหัสข้อมูล

หัวข้อ 1 ระบบเลข และการแทนรหัสข้อมูล

หัวข้อ 2 การคำนวณเลขฐาน

หัวข้อ 3 การแทนรหัสข้อมูลในหน่วยความจำ: การแทนรหัสข้อมูลที่เป็นอักขระ

หัวข้อ 4 การแทนรหัสข้อมูลในหน่วยความจำ: การแทนรหัสข้อมูลที่เป็นตัวเลข

ระบบเลข และการแทนรหัสข้อมูล

- ระบบเลขฐานต่างๆ (เน้น ฐาน 2 ฐาน 8 และ ฐาน 16)
  - การแปลงเลขฐาน
  - ความสัมพันธ์ของเลขฐาน 2 ฐาน 8 และฐาน 16
- การคำนวณทางคณิตศาสตร์ในระบบเลขฐาน
- การแทนรหัสข้อมูลในระบบ BCD, EBCDIC, ASCII
- การแทนรหัสข้อมูลของจำนวนเลข จำนวนเต็ม จำนวนจริง

ระบบเลขฐาน (Numeral System)

- แสดงโดย (b=base or radix)

$$(a_n a_{n-1} \cdots a_1 a_0 . c_1 c_2 c_3 \cdots)_b = \sum_{k=0}^n a_k b^k + \sum_{k=1}^{\infty} c_k b^{-k}.$$

- ค่าประจำหลัก คือ ค่าของเลขฐานนั้นๆ ยกกำลังตามตำแหน่งหลัก
- Least significant digit : คือเลขที่มีค่าประจำหลักน้อย
- Most significant digit : คือเลขที่มีค่าประจำหลักสูง
- การเขียนเลขฐานต้องมีค่าฐานกำกับ ยกเว้นฐาน 10

ตัวเลขในฐานต่าง ๆ

- ฐาน 2 มีเลข 0,1
- ฐาน 8 มีเลข 0,1,2,3,4,5,6,7
- ฐาน 10 มีเลข 0,1,2,3,4,5,6,7,8,9
- ฐาน 16 มีเลข 0,1,2,3,4,5,6,7,8,9,A,B,C,D,E,F

การแปลงเลขฐานที่ใช้บ่อย

- การแปลงเลขฐานใดๆ เป็น ฐาน 10
- การแปลงเลขฐาน 10 เป็น ฐานใดๆ
- การแปลงเลขฐาน 2 เป็น ฐาน 8 ฐาน 16
- การแปลงเลขฐาน 8 ฐาน 16 เป็น ฐาน 2

การแปลงเลขฐานใด ๆ เป็นฐาน 10

- อาศัยค่าประจำหลักคูณตัวเลขแต่ละหลัก นำผลคูณที่ได้มารวมกัน

$(2542)_{10}$

ค่าประจำหลัก 10^3 10^2 10^1 10^0

ค่าเลข   2   5   4   2

$$\begin{aligned}\text{ค่าฐาน 10} &= (2 \times 10^3) + (5 \times 10^2) + (4 \times 10^1) + (2 \times 10^0) \\ &= 2000 + 500 + 40 + 2 = 2542_{10}\end{aligned}$$

$(2542)_8$

ค่าประจำหลัก 8^3 8^2 8^1 8^0

ค่าเลข   2   5   4   2

$$\begin{aligned}\text{ค่าฐาน 8} &= (2 \times 8^3) + (5 \times 8^2) + (4 \times 8^1) + (2 \times 8^0) \\ &= 1024 + 320 + 32 + 2 = 1370_{10}\end{aligned}$$

การแปลงเลขฐานใด ๆ เป็นฐาน 10

- ตัวอย่าง $1101_2 = (?)_{10}$

2^3 2^2 2^1 2^0 ← ค่าประจำหลัก

1	1	0	1

$$\begin{aligned} &= (1 \times 8) + (1 \times 4) + (0 \times 2) + (1 \times 1) \\ &= 8+4+0+1 \\ &= 13 \end{aligned}$$

การแปลงเลขฐาน 10 เป็นฐานใด ๆ

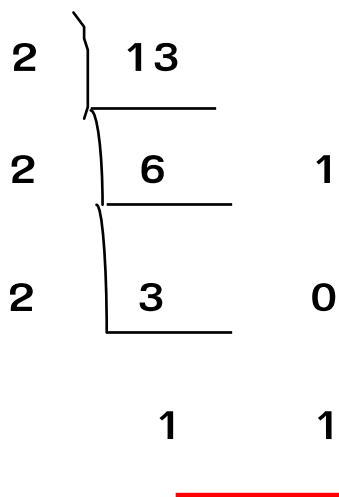
- กรณี เลขจำนวนเต็ม
- ใช้หลัก MODULO คือ
  - เลขฐาน 10 เป็นตัวตั้งหารด้วยเลขฐานที่กำลังจะแปลง
  - ให้เก็บเศษจากการหาร
  - หารเลขต่อไปจนกระทั่งไม่สามารถหารได้
  - นำเศษของการหารมาวางต่อกัน เศษตัวสุดท้ายเป็น Most significant

ตัวอย่างการแปลงเลขฐาน 10 เป็นฐานใดๆ

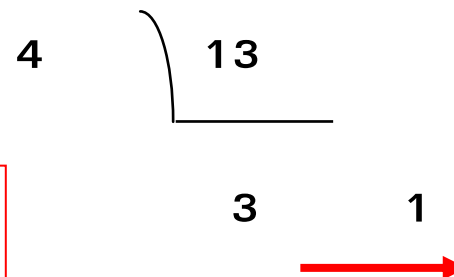
- เลขจำนวนเต็ม

$$13_{10} = (\quad)_2$$

ตอบ 1101_2

$$13_{10} = (\quad)_4$$

ตอบ 31_4

คำตอบอ่านจาก
ล่างขึ้นบน

การตรวจสอบคำตอบ

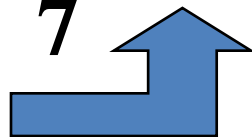
$$632_{10} = (?)_9$$

$$9 \overline{) 632}$$

$$9 \overline{) 70} \quad 2$$

7

7

Ans. 772_9

ลองตรวจคำตอบ

772_9

ค่าประจำหลัก $9^2 \ 9^1 \ 9^0$

$81 \ 9 \ 1$

$$= 7 \times 81 + 7 \times 9 + 2$$

$$= 567 + 63 + 2$$

$$= 632_{10}$$

การแปลงเลขฐาน 10 เป็นฐานใด ๆ

- กรณี เลขจำนวนจริง: การแปลงแบ่งเป็น 2 ส่วน
- ส่วนหน้าจุดทศนิยมใช้วิธี MODULO
- ส่วนเลขหลังจุดทศนิยม
  - คูณเลขหลังจุดทศนิยมด้วยฐานที่ต้องการ แล้วบันทึกเฉพาะเลขหน้าจุดทศนิยมของผลคูณ
  - ส่วนเลขหลังจุดนำมาคูณต่อ จนครบจำนวนตำแหน่งหลังจุดทศนิยมที่ต้องการ

ตัวอย่าง การแปลงเลขฐาน 10 เป็นฐานใด ๆ

● เลขจำนวนจริง

$$13.4_{10} = (\quad)_2$$

$$\begin{array}{r} 2 \overline{) 13} \\ \underline{10} \\ 3 \\ 2 \overline{) 6} \\ \underline{6} \\ 0 \\ 2 \overline{) 3} \\ \underline{2} \\ 1 \\ 2 \overline{) 1} \\ \underline{0} \\ 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} .4 * 2 = 0 .8 \\ .8 * 2 = 1 .6 \\ .6 * 2 = 1 .2 \\ .2 * 2 = 0 .4 \end{array}$$

ทศนิยมคำตอบ
อ่านจากบนลง
ล่าง

หน้าทศนิยม
คำตอบอ่านจาก
ล่างขึ้นบน

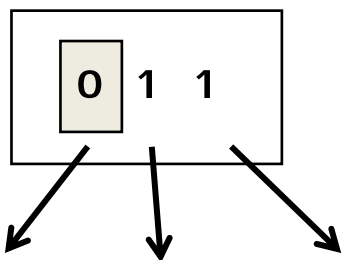
Ans: 1101.0110₂

การแปลงเลขฐาน 2 เป็น ฐาน 8 ฐาน 16

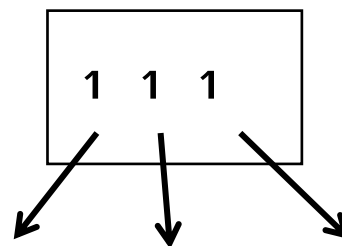
- หลักการ ใช้การจัดกลุ่มบิต
  - เลขฐาน 2 เป็น ฐาน 8 จัดกลุ่มละ 3 บิต
  - เลขฐาน 2 เป็น ฐาน 16 จัดกลุ่มละ 4 บิต
- โดยเริ่มจากบิตที่อยู่ใกล้จุดทศนิยม หากกลุ่มสุดท้ายไม่ครบเติม 0 ไปข้างหน้า
- ทำการหาค่าเป็นเลขฐาน 10 ของแต่ละกลุ่มที่จัดแล้ว
- นำมาต่อกันเพื่อเป็นคำตอบโดยเรียงตามหลักซ้ายไปขวา

ตัวอย่างการแปลงเลขฐาน 2 เป็นฐาน 8

- จำนวนเต็ม $11111_2 = (37)_8$

$$(0 \cdot 4) + (1 \cdot 2) + (1 \cdot 1)$$

$$(1 \cdot 4) + (1 \cdot 2) + (1 \cdot 1)$$

แปลงค่าเป็นเลขฐาน10
ของแต่ละกลุ่ม

3

นำมาต่อกันเรียง
จากซ้ายไปขวา

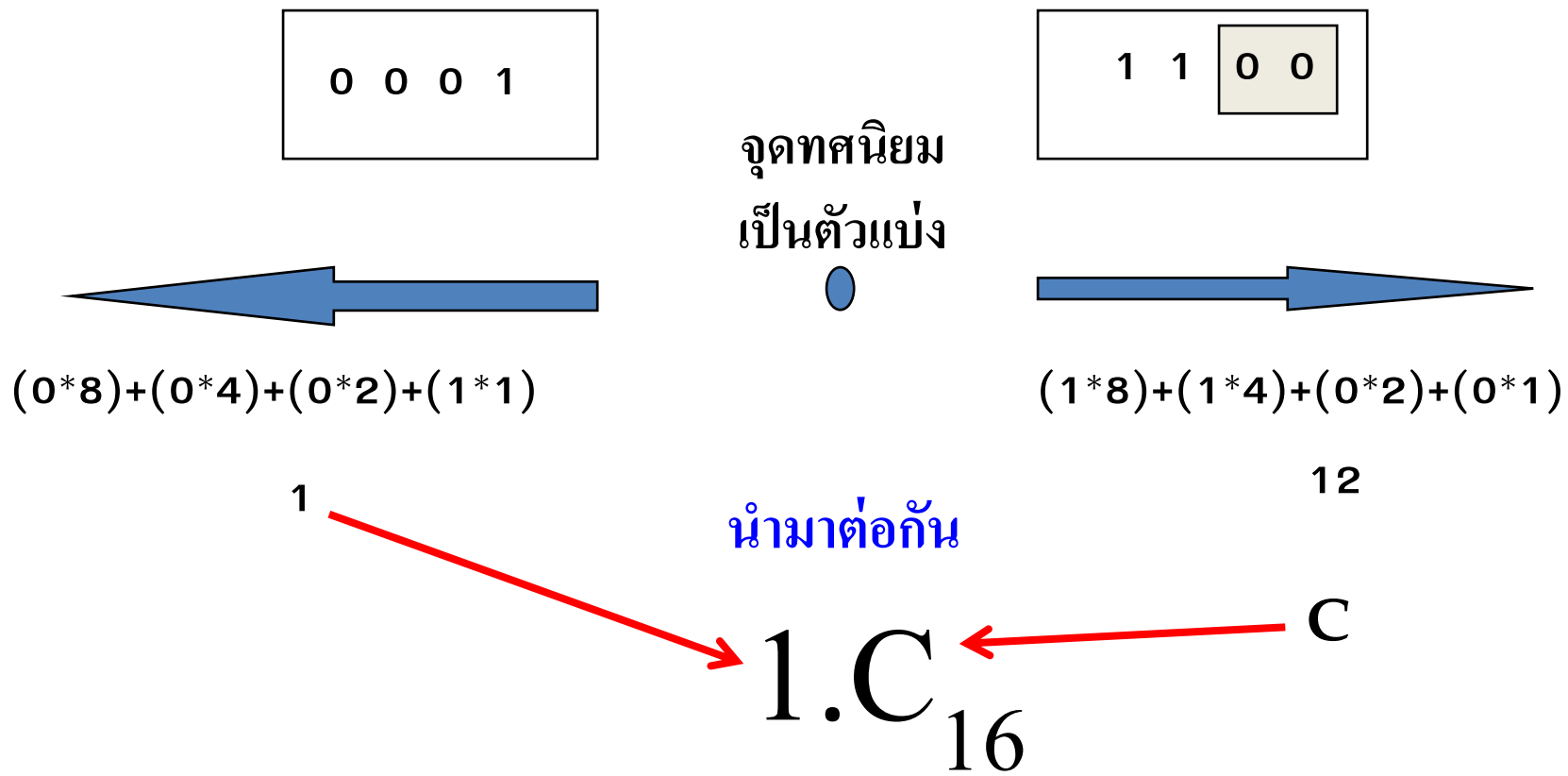
7

แปลงค่าเป็นเลขฐาน10
ของแต่ละกลุ่ม

37_8

ตัวอย่างการแปลงเลขฐาน 2 เป็นฐาน 16

- เลขจำนวนจริง $0001.11_2 = (1.C)_{16}$

การแปลงเลขฐาน 8 ฐาน 16 เป็น ฐาน 2

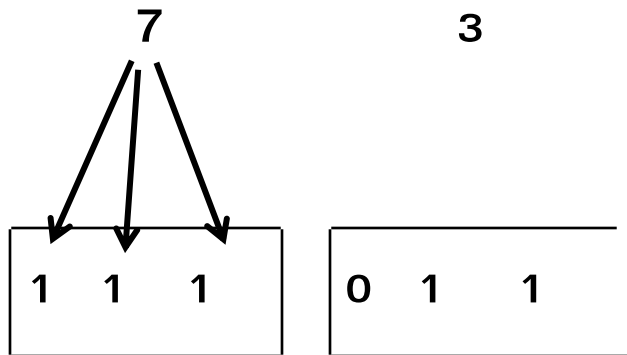
- ใช้หลักการกระจายเลขแต่ละหลักออกเป็น บิต ด้วยเลขฐาน 2
- แยกเลขฐาน 8 หนึ่งหลัก กระจายเป็นเลขฐาน 2 ได้ 3 บิต
- แยกเลขฐาน 16 หนึ่งหลัก กระจายเป็นเลขฐาน 2 ได้ 4 บิต

ตัวอย่างการแปลงเลขฐาน 8 ฐาน 16 เป็น ฐาน 2

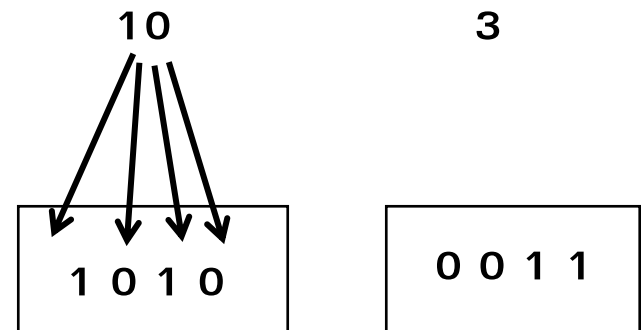
- กรณี เลขจำนวนเต็ม

$$73_8 = (\quad)_2$$

Ans: 111011_2

$$A3_{16} = (\quad)_2$$

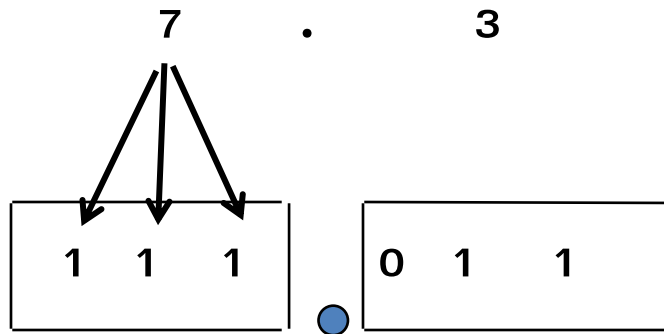

Ans: 10100001_{16}

ตัวอย่างการแปลงเลขฐาน 8 ฐาน 16 เป็น ฐาน 2

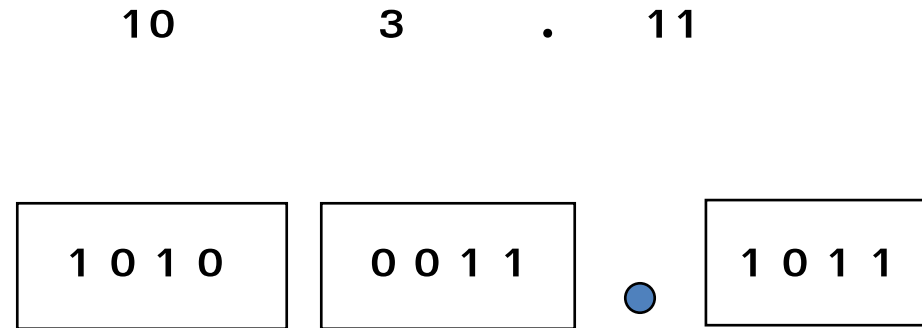
- กรณี เลขจำนวนจริง

$$7.3_8 = (\quad)_2$$

Ans: 111.011_2

$$A3.B_{16} = (\quad)_2$$

Ans: 10100001.1011_{16}

แบบฝึกหัด 1 จงแสดงวิธีการแปลงเลขฐานต่อไปนี้เป็น

➤ ระหว่างเลขฐานใด ๆ และเลขฐาน 10

➤ $1001_2 = (?)_{10}$

➤ $1001_5 = (?)_{10}$

➤ $12 = (?)_2$

➤ $123 = (?)_5$

➤ $2550 = (?)_{16}$

• ระหว่างเลขฐาน 2, 8, และ 16

• $10101_2 = (?)_8$

• $101011.0110_2 = (?)_{16}$

• $21.8_{16} = (?)_2$

• $235_8 = (?)_8$

การคำนวณเลขฐาน

- การบวกเลขฐาน
- การลบเลขฐาน
- การลบเลขฐาน โดยการใช้ complement

● การบวก

$$\begin{array}{r} 1101.11_2 \\ + \\ 0111.01_2 \\ \hline 10101.00_2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 534_5 \\ + \\ 123_5 \\ \hline \end{array}$$

คำนวณไม่ได้
เพราะไม่มีเลข 5
ในฐาน 5

$$\begin{array}{r} F31C_{16} \\ + \\ 2350_{16} \\ \hline 1166C_{16} \text{ คำตอบที่ถูกต้อง} \end{array}$$

- การลบเลข

432_5

—

143_5

————

234_5

1011.011_2

—

0111.101_2

————

0011.110_2

การบวก-ลบ เลขฐานสอง และการตรวจสอบคำตอบด้วยฐานสิบ

$$1001_2 + 1011_2 = (?)$$

$$\begin{array}{r} 1001_2 \\ + 1011_2 \\ \hline 10100_2 \\ \hline \hline \end{array}$$

ตรวจสอบคำตอบด้วยตนเอง

โดยเทียบกับเลขฐานสิบ คือ

$$\begin{aligned} 1001_2 + 1011_2 \\ 9_{10} + 11_{10} &= 20 \\ &= 10100_2 \end{aligned}$$

$$1101_2 - 110_2 = (?)$$

$$\begin{array}{r} 1101_2 \\ - 110_2 \\ \hline 0111_2 \\ \hline \hline \end{array}$$

เทียบกับเลขฐานสิบคือ

$$\begin{aligned} 1101_2 - 110_2 \\ 13_{10} - 6_{10} &= 7_{10} \\ &= 111_2 \end{aligned}$$

การหาคอมพลีเมนต์ (Complement)

- Complement ของฐานใดๆ (ให้ R แทนฐาน) มี 2 ประเภท
คือ R-1's complement และ R's complement

<u>ฐาน</u>	<u>R-1's Comp.</u>	<u>R's Comp</u>
2	1's Comp	2's Comp
8	7's Comp	8's Comp
10	9's Comp	10's Comp

การหาค่า R-1 คอมพลิเมนต์

- การหาคอมพลิเมนต์ ที่ R-1 ของเลขใดๆ
  - นำค่าสูงสุดที่เป็นไปได้ของเลขที่มีจำนวนหลักเท่ากับตัวเลขที่ต้องการ ลบด้วยตัวเลขที่ต้องการหาคอมพลิเมนต์
  - ผลที่ได้คือ คอมพลิเมนต์ของเลขจำนวนนั้น
  - เลข 29_{10} มีสองหลัก ค่าสูงสุดของเลขสองหลัก คือ 99
    - 9's Comp : $99 - 29 = 70$
  - เลข 101.11_2 มีค่าสูงสุดคือ 111.11
    - 1's Comp : $111.11 - 101.11 = 010.00$

การหาค่า R คอมพลีเมนต์

- การหาคอมพลีเมนต์ ที่ R ของเลขใดๆ
  - นำค่าสูงสุดของเลขที่มีหลักเท่ากับเลขนั้นบวกด้วยเลขที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนหลัก แล้วจึงลบด้วยเลขจำนวนนั้นอีกที
  - เลข 29_{10} มี R คอมพลีเมนต์ เป็น
    - 10's Comp : $(99 + 1) - 29 = 71$
  - เลข 101.11_2 มี R คอมพลีเมนต์เป็น
    - 2's Comp : $(111.11 + .01) - 101.11 = 0010.01$

ข้อสังเกตเกี่ยวกับคอมพลีเมนต์

- การหา R-1 Complement คือ การนำเลขจำนวนนั้นลบออกจากเลขสูงสุด ที่มีจำนวนหลักเท่ากับเลขนั้น
- 1'S Complement ในเลขฐาน 2 คือ การเปลี่ยนค่าของแต่ละบิตให้ตรงกันข้าม
- ค่า R-1 Complement มีค่าน้อยกว่า R Complement อยู่ 1 เสมอ ณ หลักขวามือสุด
  - $2'S \text{ Comp} = 1'S \text{ Comp} + 1$ ที่หลักขวามือสุด

การลบเลขแบบคอมพลิเมนต์(ลบเลขด้วยวิธีบวก)

- นำเลขตัวลบไปหาคอมพลิเมนต์
- นำคอมพลิเมนต์ที่หาได้ บวก กับเลขตัวตั้ง
- ผลลัพธ์ที่ได้ถ้ามีเลขเกินหลัก
  - กรณี R'S Comp. ให้ตัดทิ้ง
  - กรณี R-1'S Comp. ให้นำเลขที่เกินหลัก บวกกับผลลัพธ์
- ผลที่ได้คือคำตอบ

ตัวอย่างการลบเลขแบบคอมพลีเมนต์ (R-1)

$$432_5 - 143_5 = ?$$

① $444 - 143 = 301$

② $432 + 301$

③
$$\begin{array}{r} 432 + \\ 301 \\ \hline 1233 + \\ 1 \\ \hline 234 \end{array}$$

$$432_5 - 143_5 = 234_5$$

เทียบได้กับฐาน 10
 $(117-48)_{10} = 69_{10}$

$$1011.011_2 - 111.101_2 = ?$$

① $1111.111 - 0111.101 = 1000.010$

② $1011.011 + 1000.010$

③
$$\begin{array}{r} 1011.011 + \\ 1000.010 \\ \hline 10011.101 + \\ 1 \\ \hline 0011.110 \end{array}$$

$$1011.011_2 - 111.101_2 = 11.11_2$$

เทียบได้กับฐาน 10
 $(11.375-7.625)_{10} = 3.75_{10}$

ตัวอย่างการลบเลขแบบคอมพลีเมนต์ (R)

$$432_5 - 143_5 = ?$$

① $1000 - 143 = 302$

②
$$\begin{array}{r} 432 + \\ 302 \\ \hline 234 \end{array}$$

③ $\downarrow$
ตัดทิ้ง

$$432_5 - 143_5 = 234_5$$

เทียบได้กับฐาน 10
 $(117 - 48)_{10} = 69_{10}$

$$1011.011_2 - 111.101_2 = ?$$

① $10000.000 - 0111.101 = 1000.011$

②
$$\begin{array}{r} 1011.011 + \\ 1000.011 \\ \hline 0011.110 \end{array}$$

③ $\downarrow$
ตัดทิ้ง

$$1011.011_2 - 111.101_2 = 11.11_2$$

เทียบได้กับฐาน 10
 $(11.375 - 7.625)_{10} = 3.75_{10}$

การแทนรหัสข้อมูลในหน่วยความจำ (Data Representation)

- การแทนรหัสข้อมูลที่เป็นอักขระ (Alphanumeric Data Representation)
- การแทนรหัสข้อมูลที่เป็นจำนวนเลข (Numeric Data Representation)
  - เลขจำนวนเต็ม (Integer Representation)
  - เลขที่มีจุดทศนิยม (Floating Point Representation)

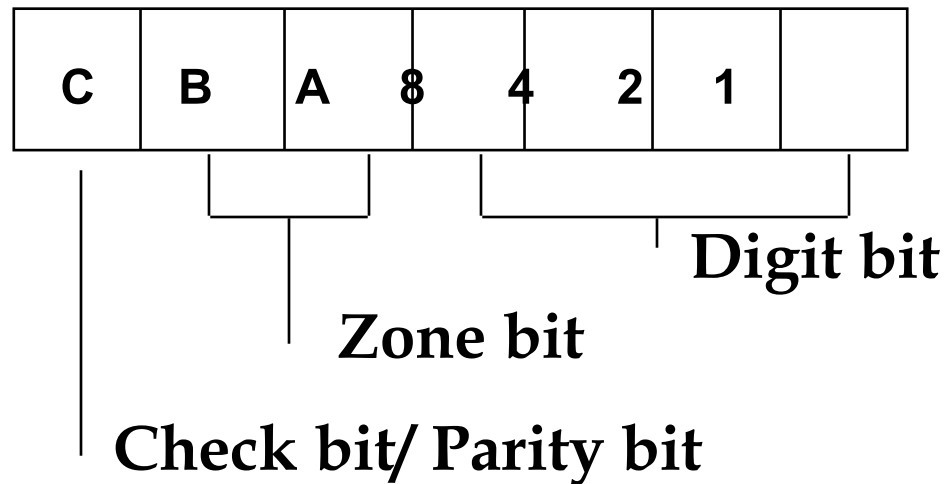
การแทนข้อมูลที่เป็นอักขระ

- รหัส BCD : Binary Coded Decimal
- รหัส EBCDIC: Extended Binary Coded Decimal
Interchange Code
- รหัส ASCII : American Standard Code for Information
Interchange

รหัส BCD (Binary-Coded Decimal)

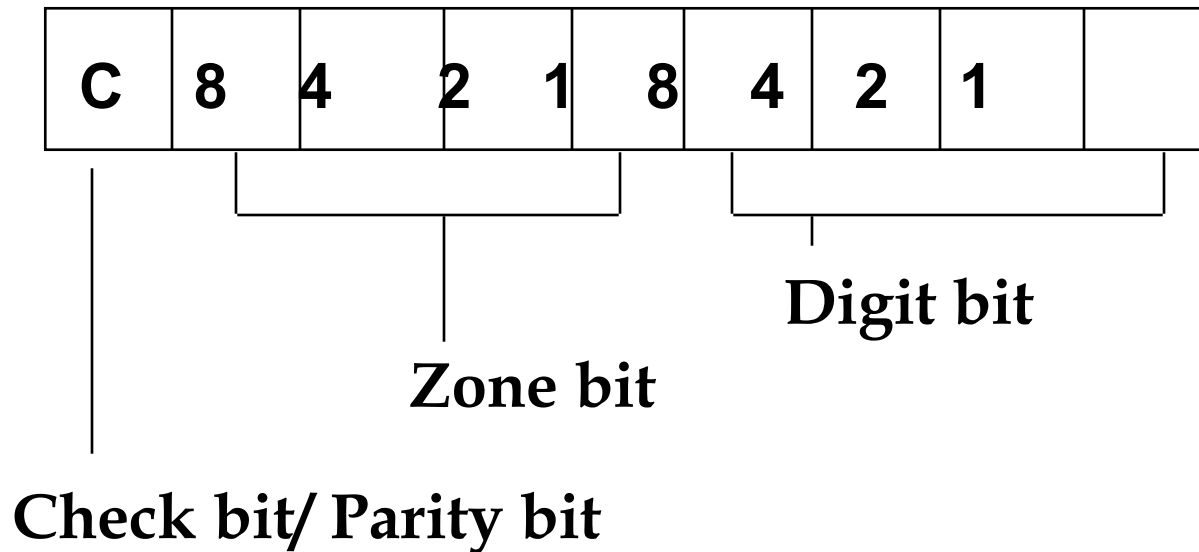
- ใช้ 6 บิตแทนอักขระ 1 ตัว
- ระบบนี้แทนอักขระได้ 64 ตัว (2^6 รูปแบบ)

- การแทนรหัส BCD
  - อักขระแบบตัวเลข (0 - 9) Zone Bit จะเป็น 00
  - อักขระแบบตัวอักษร หรือ สัญลักษณ์พิเศษ Zone bit เป็น 11

รหัส EBCDIC

- ใช้ 8 บิตแทนอักขระ 1 ตัว
- ระบบนี้แทนอักขระได้ 256 ตัว (2^8 รูปแบบ)

รหัส EBCDIC

- การบันทึกข้อมูลในระบบ EBCDIC มี 2 แบบ

- การบันทึกแบบ Zoned Decimal

- การบันทึกแบบ Packed Decimal

- การบันทึกแบบตัวเลข Zone bit มีค่าเป็น

1111 สำหรับเลขที่ไม่มีเครื่องหมายนำหน้า (12 ,F)

1100 สำหรับเลขที่มีเครื่องหมายบวก และ (+12 ,C)

1101 สำหรับเลขที่มีเครื่องหมายลบ (-12 ,D)

Extended Binary Coded Decimal Interchange Code

Bit Positions				4	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	
				3	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1
				2	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	1
				1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0
8	7	6	5																		
0	0	0	0	NUL	SUH	STX	ETX	PF	HT	LC	DEL			SRM	VT	FF	CR	SU	SI		
0	0	0	1	DLE	DC ₁	DC ₂	DC ₃	RES	NL	BS	IL	CAN	EM	CC		IFS	IGS	IRS	IUS		
0	0	1	0	DS	SOS	FS		BYP	LF	EOB	PRE			SM			ENQ	ACK	BEL		
0	0	1	1			SYN		PN	RS	UC	EOT					DC ₄	NAK		SUB		
0	1	0	0	SP										¢	.	<	(	+			
0	1	0	1	&										!	\$	*	)	;	~		
0	1	1	0	-	/										'	%	-	>	?		
0	1	1	1											:	#	@	,	=	''		
1	0	0	0		a	b	c	d	e	f	g	h	i								
1	0	0	1		j	k	l	m	n	o	p	q	r								
1	0	1	0			s	t	u	v	w	x	y	z								
1	0	1	1																		
1	1	0	0		A	B	C	D	E	F	G	H	I								
1	1	0	1		J	K	L	M	N	O	P	Q	R								
1	1	1	0			S	T	U	V	W	X	Y	Z								
1	1	1	1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9						□		

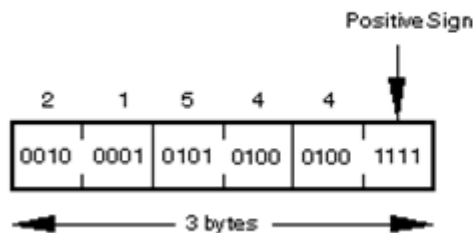
การแทนข้อมูลแบบ Packed Decimal

- เป็นการเปลี่ยนลักษณะการเก็บรหัส EBCDIC ให้ใช้ในการคำนวณ
- การเปลี่ยนนี้จำนวนหลักสามารถยืดหยุ่นได้
- ไม่ใช้กับตัวเลขที่เป็นจุดทศนิยม

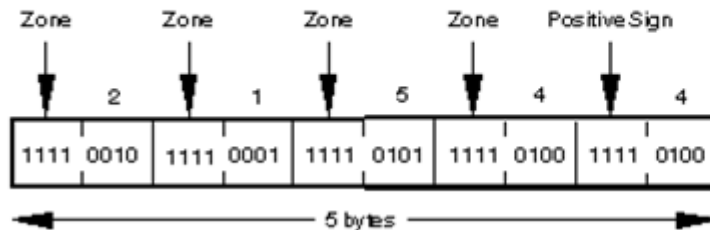
วิธีการ Packed Decimal

- สลับส่วน Zone bit และ Digit bit ของไบต์ขวาสุด
- ตัด Zone bit ของไบต์ ที่เหลือ
- บีบข้อมูลซึ่งเป็น Digit Bit เข้ามา

Packed Decimal Format:

Zoned Decimal Format:

รหัส ASCII

- มี 2 ชนิด คือ 7 บิต กับ 8 บิต กำหนดให้ตัวเลขมีค่าน้อยกว่าตัวอักษรเป็นรหัสที่นิยมในปัจจุบัน
- ลักษณะคล้าย EBCDIC มี Zone bit
  - 0101 และ 011 สำหรับตัวเลข
  - 1010 และ 100 สำหรับตัวอักษร

Parity bit หรือ Check bit

- เป็นบิตที่ใช้ตรวจสอบการแทนรหัส มี 2 ระบบ
- Even Parity ระบบจำนวนคู่ ระบบนี้ต้องมีบิตที่เป็นเลข 1 ทั้งหมดมีจำนวนเป็นเลขคู่
- Odd Parity ระบบจำนวนคี่ ระบบนี้ต้องมีบิตที่เป็นเลข 1 ทั้งหมดมีจำนวนเป็นเลขคี่

1 1 1 0 0 0 1

0 1 1 0 1 0 1

0 1 1 0 0 0 1

1 1 1 0 1 0 1

การแทนรหัสข้อมูลที่เป็นตัวเลข

- การแทนข้อมูลแบบนี้ กำหนดเนื้อที่ในหน่วยความจำมีขนาดตายตัว (Fixed length word) สำหรับแทนตัวเลข 1 จำนวน
- Half-word ใช้เนื้อที่ 2 ไบต์
- Full-word ใช้เนื้อที่ 4 ไบต์
- Double-word ใช้เนื้อที่ 8 ไบต์

การแทนเลขจำนวนเต็ม

- Sign Magnitude / Pure binary code
- 2's Complement
- 1's Complement

หมายเหตุ โดยทั่วไปแล้วการแทนเลขด้วยระบบ 1's Complements, 2's Complements จะใช้สำหรับการแทนเลขจำนวนเต็มลบ** ดังนั้นถ้าเลขที่ต้องการแทนด้วยระบบ 1's Complements, 2's Complements เป็นเลขจำนวนเต็มบวก ก็จะแสดงคำตอบคล้ายกับใช้วิธี Sign Magnitude ที่ต่างคือวิธี Complements ไม่มีการกั้น sign bit จำนวน 1 bit

Sign Magnitude

- ระบบนี้บิตซ้ายสุดแทนเครื่องหมายเรียกว่า Sign bit ที่เหลือแทนขนาดของจำนวนเลข เรียกว่า Magnitude

↓
1 แทน ลบ
0 แทน บวก

1 Word = 4 Byte = 32 Bit

แสดงการแทนค่า แบบ 1's Complement

- การแสดงจำนวนเลขในระบบ 1's Complements ดังนี้
  - เลขจำนวนเต็มบวก แทน ด้วย true binary โดยไม่ต้องกัน sign bit เช่น 32, 109 , 2008 เป็นต้น
  - เลขจำนวนเต็มลบ จะใช้ค่า 1's Complements ของเลขจำนวนบวกนั้น แทนเป็นเลขลบของเลขบวกจำนวนนั้น เช่น -32, -109 , -2008 เป็นต้น

ตัวอย่าง การแทนค่า 1' Complements

- เช่น ต้องการแทนค่า 28 ด้วยระบบ 1's Comp

แปลง 28 จำนวนเต็มเป็นฐาน 2 ในรูปแบบ 32 บิต

$$28 = 11100_2$$

MSB

LSB

000000.....0000000000 1 1 1 0 0

ค่า true binary ของเลข 28

จะได้คำตอบคือ

0 0000000 00000000 00000000 00011100

แทนเลขจำนวนเต็มบวก 28 ด้วยวิธี 1's Complements

ตัวอย่าง การแทนค่า 1's Complements

- เช่น ต้องการแทนค่า -28 ด้วยระบบ 1's Comp

true binary ของเลขบวก

$$28 = 11100_2$$

28 จำนวนเต็มเป็นเลขฐาน 2
ในรูปแบบ 32 บิต

MSB

LSB

00000000 00000000 00000000 00011100

หาค่า 1's Comp ของ 28 ที่แปลงเป็นฐาน 2 โดยทำการกลับบิตข้อมูลของทุกบิต ในรูปแบบ 32 บิต นั่นคือจะใช้ 1's comp ของเลขบวกแทนเลขลบของเลขบวกนั้น

11111111 11111111 11111111 11100011

ดังนั้นจะแทน -28 ด้วยวิธี 1's Comp ในรูปแบบ 32 บิต ได้ดังนี้

1 11111111 11111111 11111111 11100011

แสดงการแทนค่าแบบ 2's Complements

- แบบ 2's Complements
  - เป็นระบบที่นิยมใช้ในเครื่องคอมพิวเตอร์
- การแสดงจำนวนเลขในระบบ 2's Complements ดังนี้
  - **เลขบวก** แทนด้วยค่า true binary ของเลขบวกนั้น โดยไม่ต้องกั้ sign bit
  - **เลขลบ** จะใช้ค่า 2's Complements ของเลขบวกจำนวนนั้น แทนเป็นเลขลบของเลขบวกจำนวนนั้น

ตัวอย่าง การแทนค่า 2's Complements

- เช่น ต้องการแทนค่า -28 ด้วยระบบ 2's Comp

True binary ของ 28

$$28 = 11100_2$$

แปลง 28 จำนวนเต็มเป็นฐาน 2
ในรูปแบบ 32 บิต

MSB

LSB

00000000 00000000 0..0 00011100

หาค่า 1's Comp ของ 28 ที่แปลงเป็นฐาน 2

11111111 11111111 1..1 11100011

1⁺

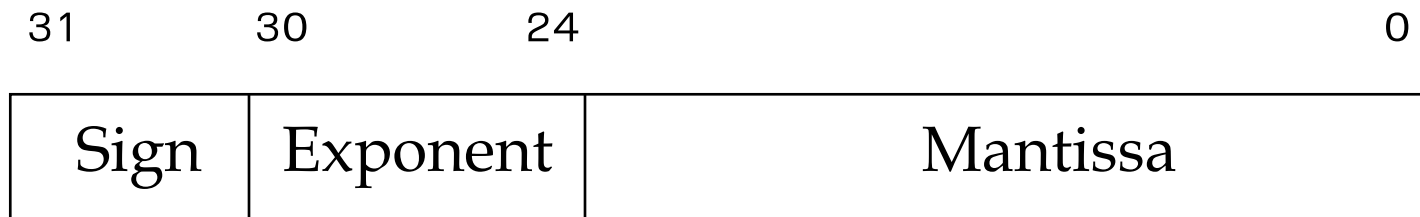
ได้คำตอบ คือ

11111111 11111111 1..1 11100100

หาค่า 2's Comp ของ 28 ที่แปลงเป็นฐาน 2 โดยนำ 1 มาบวกกับหลักขวาสุด

Floating Point Representation

- $R = \pm .M * B^{\pm E}$
- วิธี Excess 64 (แสดง Exponent ด้วยจำนวน 7 บิต)

S Sign แทนเครื่องหมาย บวก ลบ ของจำนวนเลข 1 bit

E Exponent ส่วนที่ยกกำลัง จะใช้ bit ที่ 24-30 = 7 bits

M Mantissa เลขที่อยู่หลังจุด จะใช้ bit ที่ 0-23 = 24 bits

ขั้นตอนการทำ Floating point

- เปลี่ยนเลข ไปเป็นเลขฐาน 16
- Normalisation เลขฐาน 16 (มีเลขหลังจุด และ ยกกำลัง)
ในรูป $R = \pm .M * B^{\pm E}$
- เปลี่ยน Sign, Exponent, Mantissa เป็นเลขฐาน 2
  - Sign : 1 แทนค่าลบ 0 แทนค่าบวก
  - Mantissa : เปลี่ยนเป็นฐาน 2 เติมเลขโดยต่อจาก Exponent จากซ้าย มา ขวาที่เหลือเติมศูนย์เพื่อให้ mantissa ครบ 24 bit

ขั้นตอนการทำ Floating point (1/2)

- ใช้ Excess notation
  - ใช้เลข n บิตแสดง Exponent
  - เนื่องจาก Exponent มีได้ทั้งบวกและลบ จึงต้องแบ่งช่วงค่าที่เป็นไปได้ของเลข n บิตเป็นสองช่วง
  - จุดแบ่งของสองช่วงอยู่ที่จุดที่บิตสูงสุดเป็น 1 และบิตที่เหลือเป็น 0
    - สำหรับกรณี Excess 64 ($= 40_{16}$) จุดแบ่งจะอยู่ที่ 1000000

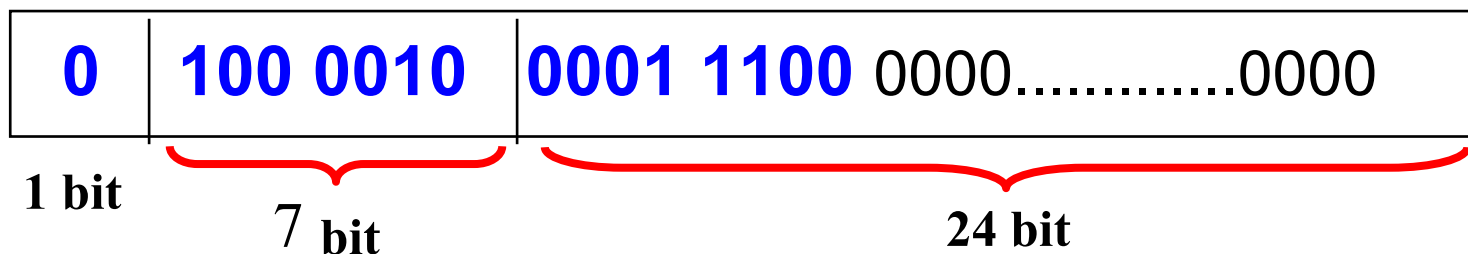
ขั้นตอนการทำ Floating point (2/2)

- การบันทึกค่า Exponent
  - หาก Exponent เท่ากับ 0 จะแทนด้วย 1000000
  - หาก Exponent มากกว่า 0 ให้นำ True exponent มาบวกกับ 40_{16} นั่นคือ
    - $1000000 + \text{True exponent}$ (ในฐานสอง)
    - หรือ $40_{16} + \text{True exponent}$ (ในฐาน 16)
  - หาก Exponent น้อยกว่า 0 ให้นำ True exponent มาลบจาก 40_{16} แทน

ตัวอย่าง ทำ Floating point ที่เป็นเลขจำนวนเต็ม

- $28 \rightarrow 1C_{16}$
- $1C_{16} = (+.1C * 16^2)_{16}$
- Sign $\rightarrow 0$
- Mantissa $\rightarrow 0001\ 1100_2$
- Exponent $\rightarrow 40_{16} + 2_{16} = 42_{16} \rightarrow 100\ 0010_2$

ถอยไปหลังจุดที่ตัวก็จะได้เลขยกกำลังของ (16_{16}) เท่ากับจำนวนการถอย นั่นคือจะได้ true exponent คือ 2_{16}

ตัวอย่าง ทำ Floating point ที่เป็นเลขทศนิยม

- $-28.5 \rightarrow -1C.8_{16}$

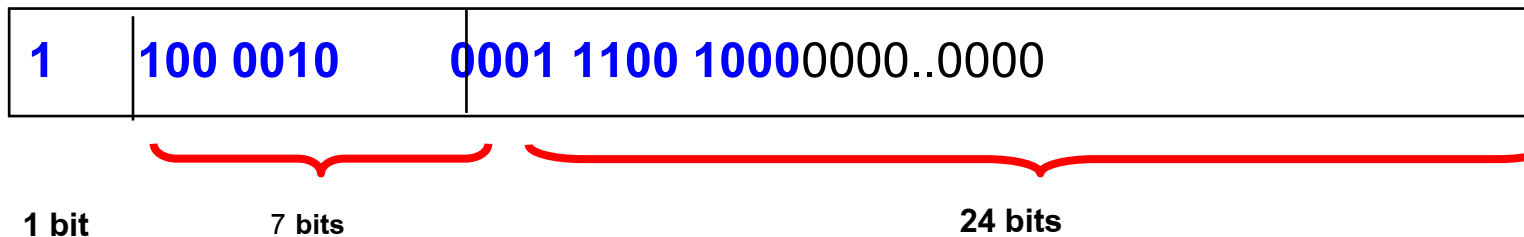
- $-1C.8_{16} = (-.1C8 * 16^2)_{16}$

** สังเกตว่า ถอยไปหลังจุด 2
ตำแหน่งจะได้ true exponent คือ 2_{16}

- Sign $\rightarrow 1$

- Mantissa $\rightarrow 0001\ 1100\ 1000_2$

- Exponent $\rightarrow 40_{16} + 2_{16} = 42_{16} \rightarrow 100\ 0010_2$

แบบฝึกหัดที่ 2

1. จงแสดงวิธีการลบเลขแบบธรรมดา , R complement และ R-1

Complement ของ $(5624-567)_8 = (?)_8$

2. จงแสดง Floating Point Representation ของเลขฐานต่อไปนี้อย่างน้อยด้วยวิธี

Excess 64

- 75.25_{10}

- 10011.10_2

แบบฝึกหัด

1. จงแสดงวิธีการแปลงเลขฐานต่อไปนี้

$$- 100.1_5 = (?)_{10}$$

$$- 123 = (?)_5$$

$$- 101011.011_2 = (?)_{16}$$

$$- 235_8 = (?)_{16}$$

2. การแทนค่าเลขจำนวนเต็มด้วยวิธี 2's complement ของ -33

3. การแสดง Floating Point Representation ของเลขฐานต่อไปนี้ด้วยวิธี Excess 64

a) 75.25

b) -100011011.102

4. แสดงการลบเลขฐานต่อไปนี้ แบบ 1's complement และแบบ 2's complement

$$1101_2 - 100_2$$

1. จงแสดงวิธีการแปลงเลขฐานต่อไปนี้

$$\square 100.1_5 = (?)_{10}$$

$$\square 123 = (?)_5$$

$$\square 101011.011_2 = (?)_{16}$$

$$\square 235_8 = (?)_{16}$$

$$\bullet 25.02_{10}$$

$$\bullet 503_5$$

$$\bullet 2B.6_{16}$$

$$\bullet 9D_{16}$$

2. การแทนค่าเลขจำนวนเต็มด้วยวิธี 2's complement ของ -33

111111111011111₂ กรณีใช้ 2 ไบต์

3. การแสดง Floating Point Representation ของเลขฐานต่อไปนี้ด้วยวิธี Excess 64

a) 75.25

b) -100011011.10₂

01000010010010110100000000000000

11000011000100011011100000000000

4. แสดงการลบเลขฐานต่อไปนี้ แบบ 1's complement และแบบ 2's complement

1101₂ - 100₂ คำตอบที่ได้คือ **1001₂**